

@zeelandnet.nl>

17027243

From:

Sent: Thursday, November 30, 2017 3:31:24 PM

To: Willemse W. (Willem); Schonis R.A.J. (Rutger); Temmink G.W.A. (Gerwi); Visser de J.L. (Job); Tilborg v R. (Roland); Geluk A.J. (Anton); Secretariaat CvdK; Jansen J.A. (John); Klip vd L.T. (Leo); Bat de J. (Jo-Annes); Provincie Zeeland GroenLinks Jolanda Hendriks; Trimpe M.E. (Margreeth); Reu de B.J. (Ben); Provincie Zeeland PvdA Ralph van Hertum; Tilborg v R. (Roland); Bierens C.W. (Kees); Heerkens N. (Nicole); Ruissen R. (René)

Cc:

Subject: Fijnstof doodsoorzaak nummer 2

Geachte Burgemeesters en volksvertegenwoordigers

Moge ik u berichten dat de Bos Atlas Veiligheid is uitgebracht. Daarin staat o.a.

Het overzicht van het overlijdensrisico waarmee het boek opent, bewijst dat velen bang zijn voor de verkeerde gevaren. **Op nummer 1** staat vallen, **gevolgd door fijnstof** en straling.

Fijnstof is dus nummer 2 van risico van overlijden. Fijnstof komt in grote getale vrij door het verbranden van hout. Het is hoog tijd dat dit probleem erkenning krijgt en dat er wat aan gedaan gaat worden. De tijd van ontkenning en weggijken is voorbij.

Als u nu nog geen wettelijke mogelijkheden hebt om dit aan te pakken is het wel mogelijk het probleem te erkennen en aan de regering dringend te vragen om maatregelen. De Burgemeester van de stad Londen heeft het goede voorbeeld gegeven. Vele burgers (benadeelden van houtrook) vragen daar al om, nu de politici en de deskundigen.

Als bijlage treft u aan het verslag van de Bos Atlas Veiligheid met als kop: Atlas over veiligheid: Bijensteek gevaarlijker dan terrorisme.

Met vriendelijke groeten

Atlas over veiligheid: bijensteek gevaarlijker dan terrorisme

Vandaag, 08:13
Binnenland
Noordhoff Uitgevers
Geschreven door
Lambert Teuwissen
redacteur Online

Henk Leenaers is een optimist. Opvallend voor iemand die net *De Bosatlas van de veiligheid* heeft geschreven, over alles wat Nederland bedreigt. In 128 pagina's wordt uitgelegd wat ons fataal kan worden: overstromingen, **fijnstof**, internationaal terrorisme, huiselijk geweld.

"Veiligheid is een breed begrip", zegt Leenaers. "Het is de bescherming tegen al het gevaar van buiten. Gevaren van binnen zijn dingen als een beroerte, hartfalen en kanker, daar heb je geneeskunde voor. Veiligheidskunde gaat over al het andere."

Daar komt volgens Leenaers steeds meer bij. "Vroeger ging je op een terp wonen tegen het water of bouwde je een stadsmuur tegen de vijand, maar tegenwoordig heb je zelfrijdende auto's, **milieuvervuiling**, vuurwerkrampen en vliegtuigongelukken. We doen het onszelf dus een beetje aan."

"Er is altijd wel wat, maar Nederland behoort tot de veiligste en vreedzaamste landen ter wereld. We hebben het hartstikke goed voor elkaar", verzekert Leenaers. "Er zijn serieuze gevaren, maar er wordt veel gedaan om het te voorkomen. En als je naar de statistiek kijkt, zie je dat het aantal slachtoffers en incidenten afneemt. Dat neemt niet weg dat er gevaren zijn, maar over het geheel genomen wordt het beter."

Het menselijke geweld neemt af, natuurlijk geweld neemt toe.

Henk Leenaers over de atlas

Bladerend door het boek bewijzen de statistieken zijn punt. Het aantal moorden daalt al jaren, de verkeersveiligheid nam flink toe, terrorismeslachtoffers vallen vooral in het buitenland, Nederland loopt voorop in bescherming tegen water. "Hoewel terreur en geweld doorlopend op tv zijn, zie je dat het aantal slachtoffers over de hele linie afneemt. Wel zie je dat onvoorspelbare, grote natuurrampen, zoals stormen en aardbevingen, meer slachtoffers en schade veroorzaken. Het **menselijke geweld neemt af, natuurlijk geweld neemt toe.**"

Het overzicht van het overlijdensrisico waarmee het boek opent, bewijst dat velen bang zijn voor de verkeerde gevaren. **Op nummer 1 staat vallen, gevolgd door fijnstof en straling.** Minder mensen sterven door moord dan door passief roken, griep blijkt dodelijker dan vliegtuigongelukken. De kans dat je door terrorisme omkomt, is kleiner dan overlijden aan een bijensteek.

"We zijn bang voor terrorisme omdat het er zo vreselijk uitziet en zo volkomen willekeurig is, maar de kans is niet zo groot. Het probleem is dat als het een keer gebeurt, het enorme onrust veroorzaakt. Als je buurman van 92 struikelt en drie weken later doodgaat, dan hoort dat een beetje bij het leven. Maar als iemand met een mitrailleur door een winkelcentrum loopt, is de angst en impact vele malen groter."

Pagina uit *De Bosatlas van de veiligheid* Noordhoff Uitgevers

Toch is een kleine nuance op zijn plaats, geeft Leenaers toe. "Wat je niet ziet in de overlijdenskans,

is het aantal verloren levensjaren. Mensen die vallen en doodgaan zijn vaak al heel oud, terwijl bij een vliegtuigongeluk mensen uit het leven worden gerukt. Dat beleef je als samenleving toch anders, omdat je dan een heel leven kwijtraakt, in plaats van een paar maanden van een lang leven."

Het gaat daarom bij veiligheid niet alleen over de harde cijfers, maar ook over de beleving daarvan. Risicoperceptie, met een duur woord. Het boek vergelijkt bijvoorbeeld de reële en ervaren veiligheid in Amsterdam: in het centrum voelt men zich veilig, terwijl er meer misdrijven plaatsvinden. Noord vindt men maar eng, terwijl de criminaliteit er gemiddeld is.

Deze verschillen tussen de werkelijke en ervaren veiligheid in de hoofdstad zie je in onderstaande visualisatie:

Reële en ervaren veiligheid in Amsterdam

Leenaers legt uit hoe die twee zo uiteen kunnen lopen. "De angst komt niet voort uit de kans dat je doodgaat, maar uit andere factoren." Sommigen vinden e-nummers eng omdat onduidelijk is wat ze betekenen, anderen vrezen vaccinaties omdat ze de informatieverstrekker niet geloven, straling overschatten we misschien omdat het niet zichtbaar is.

Bij nieuwe gevaren speelt die onwetendheid een nog grotere rol. "Drones bijvoorbeeld. Dat vind ik persoonlijk enge dingen. Ze zijn makkelijk te krijgen, je kunt ze nog op veel plekken laten vliegen, laag en onzichtbaar, en als Amazon er een pakketje mee kan bezorgen, kunnen er ook nare dingen uit de lucht komen", redeneert Leenaers. "Ook van antibioticaresistentie hebben we nog niet de volle omvang door. Sommige bacteriën kunnen we gewoon niet meer te lijf gaan. Dan ga je het ziekenhuis in voor een onschuldige verwonding en loop je een bacterie op die zich niet laat bestrijden. Dat heeft immense gevolgen."

Ondanks alles houdt Leenaers vertrouwen. "Van de honderd mensen die doodgaan in Nederland, sterven er 95 door gevaren van binnen. Van de vijf die overblijven, sterft er een door zelfdoding en grofweg twee door een val. Dit hele boek gaat over de twee mensen die je overhoudt. Heel weinig dus. En dan hebben we ook nog eens 200.000 mensen die bezig zijn om dat te voorkomen, zoals politiemensen, brandweerlieden en militairen. We zijn in goede handen, denk ik."